

De eerste slag is voor het Facebook-meisje: Egyptische activiste bereidt zich voor op democratie – interview

Trouw, 14 april 2011. De grootste horde is genomen, denkt de Egyptische activiste Esraa Abdel Fattah (32). Moebarak is weg. Nu rest alleen nog het optuigen van een democratie. *Door Anna Bukhari en Irene de Pous.*

Enigszins vermoeid zit Fattah aan het ontbijt in het Amsterdamse American Hotel. Als ze achterover leunt, verdwijnt ze bijna in de hoge groenleren rugleuning van de stoel. Als het over revolutie gaat, veert ze naar voren. “Sinds de revolutie is alles anders. Moebarak doodde het menselijke in ons. Nu is het goede weer zichtbaar,” zegt ze. En: “Al het goede dat je kunt bedenken was te vinden op het Tahirplein. Moslims beschermden de christenen, christenen de moslims. Het was Utopia.”

Fattah is een van de drijvende krachten achter de Egyptische revolutie van afgelopen januari. Eerder kreeg zij bekendheid als ‘het Facebook-meisje’. Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken besloot haar afgelopen najaar uit te nodigen als ‘jong veelbelovend leider’. Een profetische uitnodiging. Onlangs was ze in Nederland, deze jonge vrouw die nu een nieuwe liberale partij aan het oprichten is en tegen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Hillary Clinton zei: “Voortaan zul je in de Arabische wereld niet met leiders, maar met het volk moeten dealen. Reken daar maar op.”

Met het verdwijnen van Moebarak, is ook de angst verdwenen, zag Fattah op het Tahirplein. Het geeft haar kracht voor alles wat nog komen gaat. Want dat is veel. “De revolutie heeft jaren nodig. We moeten een nieuwe institutionele infrastructuur bouwen, het denken van mensen veranderen, leren wat het is om in een democratie te leven.”

De eerste stap naar het nieuwe Egypte werd gemaakt op 19 maart. Met driekwart van de stemmen werden de wijzigingen in de grondwet aangenomen. Fattah is teleurgesteld over de uitkomst. “De veranderingen gaan niet ver genoeg. Alle oppositieleiders stemden tegen, maar de Moslimbroeders stemden voor. En ook veel mensen op het platteland. Ze willen snelle veranderingen zodat ze weer terug kunnen naar hun normale leven.”

In september zal voor het eerst een parlement worden gekozen dat het volk vertegenwoordigt, en de partijen die tijdens de revolutie samen werkten zijn nu elkaars concurrent. Fattah en haar compagnons hebben zich verenigd in een nieuwe liberale partij, *Masr al-Hurra* (Het Vrije Egypte). Want in de bestaande politieke partijen gelooft ze niet meer. Nu hebben ze welgeteld vijf maanden. Vijf maanden voor een structuur, een programma, leden. En voor het bereiken van potentiële stemmers. Fattah deed als lid van de liberale Ghad partij al mee aan trainingen in de Verenigde Staten en Europa in democratie en het liberale gedachtegoed en nu is ze in Nederland om te zien hoe de democratie hier werkt.

In haar notitieblok heeft ze de plattegrond van de Nederlandse Tweede Kamer getekend. Prachtig, hoe je vanaf de publiekstribune kunt zien wat daar gaande is. De volksvertegenwoordiging die in openbaarheid werkt. Als ze terug is, gaat ze kijken of dat in Egypte ook zo kan. Allemaal geloven ze in een nieuw Egypte, waar eerlijke rechtspraak is, een scheiding tussen geloof en staat, vrijheid van meningsuiting, een grondwet die de democratische beginselen waarborgt, en een president in dienst van het volk.

De tijd tot de verkiezingen is onmogelijk kort, vindt Fattah. En ja, de Moslimbroeders zijn een gedegen concurrent en veel beter georganiseerd. De plotselinge opkomst van de salafisten is verontrustend. Ze heeft het vermoeden dat het leger hen bewust naar voren schuift: “Dan willen de mensen een sterke man om de extremisten in te dammen.” Corruptiebestrijding zal heel langzaam gaan. Dat is haar grootste angst: dat alles veel te langzaam gaat. Maar, veert ze op, als dat zo is, dan gaan ze gewoon weer naar het plein. “En we blijven daar, tot er echt wat veranderd. We beginnen gewoon weer een revolutie, we weten nu hoe het moet.” Lachend. Dan serieus: “Elke persoon die nu verantwoordelijkheid krijgt, zal rekening moeten houden met de mensen. Want de macht is nu in onze handen.”

Esraa Abdel Fattah werd bekend als ‘het Facebook-meisje’, toen zij in 2008 via Facebook Egyptenaren oproep tot een grote staking op 6 april tegen de hoge voedselprijzen. Duizenden mensen deden mee, Fattah werd – net als tientallen anderen – gearresteerd en zat achttien dagen in de cel. Na haar vrijlating nam ze ontslag van haar werk als personeelsfunctionaris en richtte ze een eigen NGO op, de Egyptische Democratische Academie. Fattah is sinds 2004 actief als internetactivist, op discussiefora en in de sociale media. Ook is zij aangesloten geweest bij de Kefaya-beweging en de liberale Ghad partij.